

GİRİŞ

"Ahşap Gelecektir: Tasarla & İnşa Et Öğrenci Yarışması" (Timber is Future: Design & Build Competition), Bahçeşehir Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi öğrencilerini, sürdürülebilirlik odaklı yaratıcı tasarımlar geliştirmeye teşvik eden bir yarışma platformudur. Geri dönüştürülmüş ahşap kullanımı üzerinden yenilikçi ve işlevsel strüktürler tasarlamayı amaçlayan yarışma, öğrencilerin malzemenin çok yönlülüğünü keşfetmesini, modüler, estetik ve dayanıklı tasarımlar oluşturmasını desteklemektedir.

Yarışmanın amacı, ahşabın ileri dönüşüm potansiyelini vurgulamak ve bir yapı malzemesi olarak sürdürülebilir tasarım süreçlerindeki rolüne dikkat çekmektir. Katılımcıların, malzemenin sınırlarını ve adaptasyon yeteneklerini deneyimlerken, ileri dönüşüm prensipleri doğrultusunda çevresel farkındalık kazanması hedeflenmektedir. İleri dönüşüm süreci (Upcycle), kullanılmış malzemelerin daha yüksek değerli ve işlevsel ürünlere dönüştürülmesiyle atıklara yeni bir yaşam döngüsü kazandırmayı içermektedir.

Yarışma programı kapsamında dinlenme, sergi, performans gibi işlevler için önerilen tasarımların, kampüs içinde belirlenmiş alanlarda modüler ve esnek çözümler sunacak şekilde tasarlanması beklenmektedir. Yapılar, farklı konumlara ve işlevlere adapte olabilen, kolayca monte edilebilir ve taşınabilir özelliklere sahip olmalıdır. Bu süreçte öğrencilerin, malzeme-tasarım ilişkisini derinlemesine analiz ederek hem çevresel hem de estetik açıdan güçlü tasarımlar ortaya koymasına amaçlanmaktadır.

Yarışma, BAU Mimarlık ve Tasarım Fakültesi ile BAU Ahşap Yapı Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından organize edilmiş; Hasslacher Group, Alba A.Ş., Hemel A.Ş., Rothoblaas Turkey, Timbertech SRL, PBD ve Kavlak Ahşap gibi sektör liderleri tarafından desteklenmiştir. Yarışma katılımcılarına zorunlu seminer ve atölye çalışmaları 19 Ekim 2024 tarihinde gerçekleştirilmiş, son teslim tarihi ise 6 Aralık 2024 olarak belirlenmiştir.

Seminer ve atölye çalışmalarına 22 proje grubu kayıt olarak katılım göstermiş olup yarışma takviminin sonuna gelindiğinde 9 proje jüri değerlendirilmesine sunulmak üzere teslim alınmıştır. 6 Aralık 2024'te yarışmanın son teslim saati ile birlikte, raportörler tarafından teslim alınan projeler yarışma koşullarına uygunluk ve format yönünden incelenmiş ve diskalifiyeye neden olacak bir problemle karşılaşmamıştır.

Jüri üyelerinin ve raportörlerin tam katılımıyla gerçekleşen değerlendirme sonucunda teslim alınan projeler arasından birincilik, ikincilik ve üçüncülük ödülleri verilmesine karar verilmiştir.

JÜRİ DEĞERLENDİRME TUTANAĞI

Jüri Değerlendirme Toplantısı 10 Aralık 2024, saat 10:00'da tüm jüri üyelerinin ve raportörlerin katılımıyla başlamış, aynı gün 13.00'da sona ermiştir. Jüri çalışmalarında jüri ekibi olarak Ahmet TOPBAŞ (ATTEC Şirketi Kurucusu, İnşaat Mühendisi), Boğaçhan DÜNDARALP (DDRLP Mimarlık Kurucusu, Mimar), Doğaç Toy (PBD'de İç Mimar ve Çevre Tasarımcısı), Murat DÜNDAR (Prof. Dr., BAU Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Dekanı), Nusret Uşun (Teğet Mimarlık Ofisi'nde Mimar), Özgül Öztürk (Döngüsel Tasarım Kurucu Mimarı) ile; raportör ekibi olarak Ayşe Eda ADIGÜZEL (Araştırma Görevlisi, BAU Mimarlık Bölümü), Beril GÖK (Araştırma Görevlisi, BAU İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü), Handan TEMELTAŞ (Dr. Öğretim Üyesi, BAU, Endüstriyel Tasarım Bölümü) yer almıştır. Yarışma sürecine dair detaylar ve şartname esaslarının gözden geçirilmesinin ardından, projelerin bireysel değerlendirme safhasına geçilmiştir.

Jüri üyeleri, yarışma teması ve şartnamede belirtilen aşağıda sıralanmış beklentiler uyarınca projeleri değerlendirmiştir:

- Yer ve bağlam ile ilgili kavramsal ve program yanıtı;
- Malzemenin karakterine ve çevreye duyarlılığına göre verimli kullanımı;
- Dayanıklılık ve güvenlik;
- Özgünlük ve yenilik;
- Tasarımın uygulanabilirliği ve üretim kolaylığı;
- Duyarlı bir tasarım ürünü için çevre, malzeme, deneyim, estetik ve bağlama dair ipuçları;
- Uygun grafikler, teknik çizimler ve fiziksel model ile tasarımın temsili ve sunumu

İlk elemelerde 83232, 19165, 20220 ve 99999 rumuzlu projelerin elenmesine oybirliği ile karar verilmiş, kalan 5 proje ile ikinci eleme turuna geçilmiştir.

Jüri, ikinci değerlendirme turuna kalan 30046, 20522, 51255, 24766 ve 11111 numaralı 5 proje arasında ödüllerin aşağıdaki gibi dağıtılmasına karar vermiştir:

“Timber is Future: design & build competition” Yarışması Ödül Grubu:

Birincilik Ödülü	: 30046 rumuzlu proje
İkincilik Ödülü	: 20522 rumuzlu proje
Üçüncülük Ödülü	: 51255 rumuzlu proje

JÜRİ DEĞERLENDİRME RAPORU

BİRİNCİ ELEME

83232, 19165, 20220 ve 99999 rumuzlu 4 adet projenin malzemenin karakterine ve çevreye duyarlılığına göre verimli kullanılmaması, tasarımın niteliğinin ve görsel anlatımın yeterli bulunmaması nedenleriyle elenmesine karar verilmiştir.

Ayrıca bu projelerin yer ile kurduğu ilişkinin zayıf olması ve yenilikçi bir tasarım ve senaryo önermemesi olumsuz yönleri olmakla birlikte, geliştirilme potansiyeline sahip oldukları düşünülmüştür.

İKİNCİ ELEME

11111 rumuzlu projenin, temsil becerisi ve malzeme kullanımının okunurluğu açısından olumlu bulunmakla birlikte, kullanıcı ve yer bağlamında alternatif senaryolar üzerinde durulmaması eleştirilmiştir. Duvar ile kurulan ilişkinin yeterli özgünlüğe sahip olmadığı düşünülmüştür. Bu nedenlerle ikinci eleme sonucunda proje oy birliğiyle elenmiştir.

24766 rumuzlu projenin, ahşap malzemenin tanıtımı ve kullanım olanaklarını sergileme açısından başarılı bir yaklaşım sunması olumlu bulunmuş ancak projenin modülerlik iddiasını mekânsal ve yapısal olarak desteklememesi, tasarımın uygulanabilirliğini ve sürdürülebilirliğini zayıflatmıştır. Bununla birlikte önerilen üst örtü elemanının tasarımın bütünüyle aynı dile sahip olması ve yenilikçi bir çözüm sunmaması; tasarımın mekânsal süreklilikten yoksun bir yapı oluşturmasına neden olarak projenin bütüncül bir yaklaşım sergilemesine engel olduğu görüşü ile ikinci eleme sonucunda proje oy birliğiyle elenmiştir.

ÖDÜL GRUBU

- 1.Ödül - 30046 rumuzlu proje oy birliğiyle 1. Ödüle,
- 2.Ödül - 020522 rumuzlu proje oy çokluğuyla 2. Ödüle,
- 3.Ödül - 51255 rumuzlu proje oy çokluğuyla 3. Ödüle değer bulunmuştur.

3. ÖDÜL - 51255

Proje, basitlik ve yalınlık açısından dikkat çekici bir tasarım dili sunması, kendi başına bir nesne olma haliyle farklı bağlamlarda da konumlandırılabilme potansiyeli taşıması ve katlanma elemanlarının farklı işlevlere olanak tanınması gibi olumlu yönleriyle oy çokluğuyla üçüncülük ödülüne layık görülmüştür. Bununla birlikte tasarımın çevresiyle etkileşim sağlamaması ve malzeme-tasarım ilişkisinin yarışma kriterleri göz önüne alındığında yeterince araştırılmamış olması jüri tarafından eleştirilen ve zayıf görülen noktalar olarak belirtilmiştir. Proje fikri aktarılırken daha açık ve detaylı bir şekilde anlatılması gerektiği önerilmiştir. Örneğin, katlanan raf veya oturak konusunun detaylandırılarak ve mekanizma eskizleriyle desteklenerek açıklanması projenin okunurluğunu arttıracak bir öneri olarak değerlendirilmiştir.

Tasarımın mevcut bağlama dair hiçbir ifade sunmaması ve ahşap-zemin ilişkisinin zayıf kalmasının, projenin yerle eksik bir bütünlük kurmasına yol açtığı yönünde değerlendirilmiştir. Tasarımın basitliği ve kurulan iç-dış ilişkisi sayesinde öğrencilere interaktif bir deneyim yaratabileceği belirtilmiştir. Projenin, CLT paneller gibi malzemeleri kullanmasına rağmen bazı bölgelerde bu kullanımın görünür olmaması ve malzeme seçimlerinin tasarım bütünlüğüne katkısının tam olarak anlaşılabilmesi da dikkate alınması gereken zayıflıklar arasında yer almıştır. Genel olarak projenin konsept düzeyinde bütünlük sunduğu ancak bağlam ve malzeme ilişkisi konusunda geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

2. ÖDÜL - 020522

Proje, yalın ve esnek bir modüler sistem sunması, amaca uygun bir tasarım anlayışı sergilemesi ve yaptığı tasarım kararlarının bilincinde olması nedeniyle oy çokluğuyla ikincilik ödülüne layık görülmüştür. Jüri, tasarımın tek bir senaryoya hizmet etmemesi ve farklı bir araya geliş birimlerine olanak sağlaması gibi esnek yaklaşımları olumlu değerlendirmiştir. Tasarım, basitlik ve bütünlük açısından değerli bulunmuş, ancak detay ve sunum açısından zayıflıklar içerdiği görülmüştür. Bununla birlikte, tasarımın mekânsal güzergahlarının tekerlek mekanizması yerine x-y hattında daha net ve tarifli bir şekilde ele alınması ve sınır tanımlamalarının geliştirilmesi önerilmiştir.

Yapısal detaylarda, özellikle kolon-kiriş bağlantılarının çözülmesi ve tekerlek mekanizmasının daha işlevsel hale getirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bunun yanında, kinestetik yaklaşımlar ve sistemin burulma potansiyeline karşı alınacak önlemler de tasarımın dayanıklılığını artıracak unsurlar olarak öne çıkmıştır. Projenin şu aşamada ham bir düşünceyi temsil ettiği belirtilmiş olsa da tasarımın temel yaklaşımı ve amaca uygunluğu jüri tarafından değerli bulunmuştur.

1. ÖDÜL - 30046

Proje, yere özgün tasarımı, amaca uygun kompozisyonu ve kullanım alternatifleri açısından yüksek potansiyele sahip oluşuyla jüri tarafından oy birliğiyle birincilik ödülüne layık görülmüştür. Ahşap malzemenin yerden yükseltilecek kullanılması hem estetik hem de çevresel duyarlılık açısından olumlu değerlendirilmiştir. Projenin malzeme kullanım biçimi açısından uygulanabilirlik seviyesi takdir edilmiştir. Tasarımın modülerliği ve çevresine uyum sağlayan yapısı, esnek kullanım sunması ve kullanıcıların sosyalleşmesini desteklemesi açısından önemli bulunmuştur. Projenin, gerekçelerini neden-sonuç ilişkisi içerisinde ifade eden ve yerle güçlü bir bağ kuran tutarlı yaklaşımı, jüri tarafından takdirle karşılanmıştır. Geçirgen yapısıyla mekânsal çeşitlilik sağlayan bu proje tek düze yerine dinamik bir tasarım anlayışıyla yarışmanın başarı kriterlerine cevap vermektedir. Dikmelerin şaşırtmalı yerleşimiyle oluşturulan yapısal kurgu, sağlam ve dengeli bir çözüm olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca, detaylara gösterilen özen ve strüktürün ıslanmaması için yerden yükseltilmesi düşüncesi takdirle karşılanmıştır. Temsil araçlarının kullanımı başarılı bulunmuştur ve anlaşılabilirliği yükseltmiştir. Tüm bu tasarım kararlarının yarışma kriterleri ile kurduğu tutarlılık değerli ve başarılı bulunmuştur.

Projenin olumlu görülen özelliklerine ek olarak revize edilebilirliği jüri tarafından tespit edilmiştir. Bu bağlamda revize edilebilecek ve gelişime açık yönleri öneriler olarak şu şekilde belirtilmiştir:

Birleşim detaylarının geliştirilmesi, çevresel koşullara karşı üst örtü elemanlarının eklenmesi ve tasarıma mevcutta bulunan arka duvarla ilişki kuran/kurabilecek çevresel unsurların etkin bir şekilde tasarıma dahil edilmesi önerilmiştir. Çelik bağlantı detaylarının estetik ve fiziksel açıdan yol açabileceği sorunlar düşünüldüğünde çelik kullanımının azaltılarak ahşabın öne çıkarılabileceği bir revizyon gerekliliği üzerinde durulmuştur. Tasarımda oluşturulan yüksekliklerin insan ölçeği düşünülerek tekrar değerlendirilmesi ve yenilenmesi güvenlik ve kullanım açısından önemli görülmüştür. Duvar ile proje arasında oluşan alanların daha bütüncül bir şekilde kullanım senaryolarına dahil edilmesinin projeyi güçlendireceği düşünülmektedir.

ÖDÜL GRUBU-KİMLİK EŞLEŞMESİ

1.Ödül - 30046

Abdurraman Semma
İbrahim Emir Kıvılcık
Inas Ouertani
Nurseli Azra Özlü
Yasmine Saleh

2.Ödül - 020522

Sıla Ercan
Umid Akhundlu

3.Ödül - 51255

Mhd Hmam Al Zoubi
Yasmeen Mahmoud